

MUINSUSKAITSEAMET

Muinsuskaitseameti infoallikad – mälestiste register ja arhiiv

Siim Raie

Muinsuskaitseamet

Kultuur

Kultuuripärand

Riiklikult kaitstavad mälestised

- **Kultuur** on kõik see, mis jääb alles, kui valitsus enam ei toimi.
 - **Kultuurilised** on kõik need ja ainult need **tegevused**, mis tähendusi loovad ja levitavad, kultuurilised on kõik need ja ainult need **nähtused**, mida on **võimalik tõlgendada ja mõista**.
- R. Raud

Mis on kultuuripärand?

- **Kultuuripärand on kõik kultuuriväärtuslik, mis meieni on jõudnud!**
- Kultuuripärand on:
 - ühine strateegiline ressurss
 - taastumatu ressurss
 - tõend tähenduslikust olemasolust
 - majandusliku lisaväärtuse ja hõive allikas
 - abstraktse mõtlemise treener

MKA ülesanne: kultuuripärandi kõige tähenduslikuma osa säilitamine – läbi arendamise ja järelevalve.

Muinsuskaitse

Keda ja mida kaitseme?

- **Tähendusi**
- Objekti
- Ajalookäsitlust
- Kihistusi
- Autentsust
- Rahvuslikku rikkust
- Mitmekesisust
- Avalikku huvi

Kelle ja mille eest kaitseme?

- **Inimese**
- Hävimise
- Unustamise
- Ignorantsuse
- Keskpärasuse

Kaasaegne muinsuskaitse

Kaasaegse muinsuskaitse **põhimõtted:**

- **Säilita sellisena nagu leidsid.**
- Kõik ajaloolised kihistused on **autentsed**, võrdselt olulised.
- Restaureerimine peab lõppema seal, kus algab **oletus**.
- Lähtu **ettevaatusprintsipi**st ja **tagasipööratavuse** põhimõttest.
- Kõik uus olgu uus ja vana jäägu vanaks, lisandused peavad olema **eristatavad**.

Miks säilitada?

Minevikust jääb alles vaid see, mida ühiskond igal ajastul oma **kaasaegses taustüsteemis rekonstrueerida** suudab (Halbwachs 1985)

Mälestised

- Kokku on registris **26 696** mälestist:
 - ajaloomälestised (1269)
 - arheoloogiamälestised (6655)
 - ehitismälestised (5272) – 0,7% kõigist ehtisregistris olevatest hoonetest
 - kunstimälestised (13434)
 - tehnikamälestised (50)
 - lisaks muinsuskaitsealad (12)
 - 4 mälestist on ka UNESCO maailmapärandi objektid

<http://register.muinas.ee/>

Kultuurimälestiste register

Andmed:

- Mälestise kirjeldus, kaitse alla võtmise dokumentatsioon, seisukord, seosed teiste mälestistega, ajalugu, fotod, omanik, inspekteerimised, kooskõlastused, tööde load, tegevusload, digiteeritud arhivaalid, antud toetused, MK alade krundid

Mälestiste ja muinsuskaitsealade objektide **otsing**:

- mälestise nime, liigi, aadressi, katastriüksuse, registreerimisnumbri järgi

Kaardirakendus koostöös Maa-ametiga

Lisaks:

- digiteeritud **arhivaalid**
- **fotokogu**
- vrakiregister, alusuuringud (maa-arhitektuur, 20 saj ehituspärand), matmispaikade register, arheoloogilise ja pärimusliku kohainfo andmebaas, looduslike pühapaikade andmebaas, sõjahaudade register.
- Kultuuriväärtuste väljaveoload

Seosed ja koostöö

Lisaks on MKA register seotud mitmete väliste registritega, mis sisaldavad olulist infot kultuuripärandi osas:

- Eesti kirikud
- TLÜ arheoloogia teaduskogu
- Muuseumite infovärv MUIS
- Rahvusraamatukogu digiarhiiv
- Rahvusarhiivi fotode andmebaas

Koostöö

- **Vikipeedia** (*Wikimedia Commons*)

2010. aastast toimuva kultuurimälestiste pildistamise võistluse Wiki Loves Monuments raames.

- **Ajapaik**

Ühisloomeplatvorm ajaloolisele pildimaterjalile lisainfo kogumiseks.

Registri arendus

- Eesmärk hoida automatiseerimisega kokku 6,5 inimtööaastat (nii ametniku, kui mälestise omaniku/taotleja)
- Funktsionaalsuse lisamine:
 - menetluskeskkond (projektide koostöölastused, tööde load)
 - iseteenindus (tegevuslubade, otsingulubade taotlemine, aruanded, toetused)
 - mobiiliversioon (pärandi populariseerimine)
 - seosed teiste riiklike andmekogudega (ehitistregister, maakataster, kutseregister jpt)

MKA arhiiv

- Põhiülesanne on koguda **kultuurimälestiste uurimist, konserveerimist ja restaureerimist käsitlevaid dokumente** ning tagada nende kasutatavus ja säilimine.
- Arhiivi koondub info, mis puudutab **objekti või kohta kui mälestist** - selle ajalugu, restaureerimist ja alates viimasest ajast arhiveerime ka kaitse alla võtmise dokumentatsiooni.
- Esmased kasutajad mälestise omanikud, arhitektid/projekteerijad, arhitektuuriajaloolased ja huvilised.

MKA arhiiv

- Ligi 38 000 arhivaali
- joonised (ehitusprojektid, kaardid, inventeerimised)
- ajaloolised õiendid
- fotod ja negatiivid

Arhiivis leiduvate dokumentide kohta leiab Rahvusarhiivi infosüsteemist AIS

Muinsuskaitseameti arhivaalide viitekoodid [AISis](#):

- [ERA.T-76](#) (RAS Eesti Ehitusmälestised 1949-1996)
- [ERA.5025](#) (Muinsuskaitseamet alates 1993)
- ERA.5071 (Vabariiklik Linnaehitus- ja Arhitektuurimälestiste Kaitse Valitsus 1944-1993)

MKA raamatukogu

Raamatukogu suurus on ca 14 500 teavikut

MKA raamatukogu on otsitav Raamatukogude Info- ja Kataloogsüsteem (RIKSWEB) kaudu.

- Raamatukogu komplekteerimise peasuunad:
 - kultuuripärandi kaitse
 - arheoloogia
 - eesti arhitektuur ja kunst
 - eesti ajalugu ja kodu-uurimine
 - üld- ja erialased teatmeteosed, sõnastikud, leksikonid
- Lisaks raamatud erinevate riikide arhitektuurist, kunstist, ajaloost.

Kui me tuleme toime oma
minevikuga, saame hakkama ka
määramatusega tulevikus.